

מדד המלחמה והשלום - דצמבר 2008

פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

סקר מדד "המלחמה והשלום", שנערך כשבוע וחצי לאחר תחילת מבצע "עופרת יצוקה", מראה, כי המבצע להיבטיו השונים זוכה לתמיכה גורפת של הציבור היהודי בישראל: תומכים או תומכים מאוד במבצע 94% מהציבור, 92% סבורים שיש בו תועלת ביטחונית לישראל, ורוב ברור, אם כי קטן יותר - 62% - סבור כי המבצע תורם לישראל גם מבחינה מדינית. 92% מצדיקים את התקפות חיל האוויר בעזה למרות הנזק שהן גורמות לתשתיות והסבל של האוכלוסייה האזרחית ברצועה. גם ההחלטה להכניס כוחות קרקעיים לעזה במסגרת המבצע זוכה בתמיכה רחבה: 70% סבורים שזה היה צעד הכרחי.

בשאלה האם להמשיך את המבצע, יש תמימות דעים בציבור, וזאת בניגוד לחילוקי הדעות בדרג המדיני: 90% מהנשאלים סבורים שיש להמשיך עד שישראל תשיג את מלוא מטרותיה. תמיכה זו מלווה בהערכת הרוב הגדול (70%) כי הסיכויים שהמבצע ישיג את מלוא מטרותיו הם גבוהים או די גבוהים וכי לממשלה יש תוכנית פעולה ברורה באשר להמשך הפעולה בעזה (75%). יש להניח כי התמיכה הרחבה הזו בהמשך הלחימה ניזונה במידה רבה מההערכות החיוביות של הציבור כיום ביחס לכושר הלחימה של צה"ל (93%) ולכושר העמידה הגבוה של היישובים בדרום (87%).

ברוח דומה, לשאלה האם ישראל צריכה או לא צריכה להפסיק את הפעילות הצבאית ברצועה אם החמאס יהיה מוכן להפסיק את הירי על יישובים בדרום בתמורה לפתיחת המעברים, השיבו 80% בשלילה, כלומר, הרוב סבור שישראל אינה צריכה לעצור את המבצע גם אם החמאס יסכים להצעה מעין זו. יתר על כן, רוב דומה חושב שאין לחתום עם החמאס על הסכם הפסקת אש אם שחרור גלעד שליט אינו כלול בו.

על רקע התמיכה הרחבה של הציבור במבצע "עופרת יצוקה" וההערכות החיוביות לגבי התנהלותו, אין תמה שהמנהיגות הקשורה במבצע זוכה לציוני אמון גבוהים יחסית, אם כי יש הבדל בין האישים השונים. בראש סולם האמון ניצב הרמטכ"ל גבי אשכנזי, עם 85 אחוזי אמון, ככל הנראה משום שצה"ל הוא "מעל" לזירה המפלגתית. אחריו ניצבים בצמוד הנשיא שמעון פרס ושר הביטחון אהוד ברק (62%), כשמתחתם מופיעים - ביחד - שרת החוץ ציפי

ליבני וראש האופוזיציה מן הליכוד בנימין נתניהו (53%). בתחתית הסולם נמצא ראש הממשלה, אהוד אולמרט, הזוכה ב 44 אחוזי אמון בלבד.

ולבסוף, הממצאים מהמדגם של אזרחי ישראל הערבים יוצרים תמונה הפוכה לעמדות הציבור היהודי כמעט בכל השאלות שבחנו. כך, לדוגמא, 85% מהערבים מתנגדים למבצע, 93% חושבים שישראל צריכה להפסיק אותו על בסיס הסכם שיכלול הפסקת ירי על ידי החמאס בתמורה לפתיחת המעברים לרצועה, ו-80% סבורים שישראל צריכה לחתום על הסכם להפסקת אש גם אם הוא לא יהיה כרוך בשחרורו של גלעד שליט.

מדד המלחמה והשלום ממומן על ידי "מרכז תמי שטינמץ למחקרי שלום" ו"תוכנית אוונס ליישוב סכסוכים וגישור" באוניברסיטת תל-אביב. את הראיונות הטלפוניים ביצע מכון ב. י. כהן באוניברסיטת תל-אביב ב- 4-6 בינואר, 2009 והם כללו 593 מרואיינים/ות, המייצגים את האוכלוסייה הבוגרת בארץ (לרבות יש"ע והקיבוצים). טעות הדגימה למדגם בגודל זה היא כ- 4.5%.